ESYS BRAILLE SERIES

UŽIVATELSKÝ MANUÁL

Obsah

Kapitola – Číslo stránky

- 1. POPIS ZAŘÍZENÍ ESYS 2
- 2. TECHNICKÉ ÚDAJE 3
- 3. BEZPEČNOSTNÍ POKYNY 4
- 4. SHODA S MEZINÁRODNÍMI USTANOVENÍMI 5
- 5. HLAVNÍ MENU ZÁPISNÍKU ESYS 5
- 6. ÚVODNÍ PŘEHLED A ZÁKLADNÍ INFORMACE 5
- 7. POHYB 6
- 8. PRINCIP EDITOVATELNÝCH POLÍ 7
- 9. POHYB VE STROMOVÝCH STRUKTURÁCH 7
- 10. ZKRATKY HLAVNÍHO MENU 8
- 11. JAK POUŽÍVAT ESYS PROSTŘEDNICTVÍM PŘIPOJENÍ USB 8
- 12. JAK POUŽÍVAT ESYS PŘIPOJENÝ PROSTŘEDNICTVÍM BLUETOOTH 9
  - 12. 1 Sinchronizace s mobilnímy telefony 10
- 13. FUNKCE ZÁPISNÍKU ESYS 10
- 14. BLUETOOTH 10
- 15. USB 11
- 16. MENU POZNÁMKY 11
  - 16. 1 Menu soubor 12
  - 16. 2 Správce souborů 13
  - 16. 3 Úpravy 13
  - 16. 4 Kombinace braillských kláves pro simulování zkratek v poznámkách 14
- 17. DIÁŘ 15
  - 17. 1 Zobrazení jako kalendář 16
  - 17. 2 zobrazení den 16
  - 17. 3 Funkce přejít 16
  - 17. 4 Funkce vymazat 17
- 18. KALKULAČKA 17
  - 18. 1 Nabídka operace 17
  - 18. 2 Paměť 18
  - 18. 3 Měna 18

- 18. 4 Speciální zkratkové klávesy pro kalkulačku 18
- 19. HODINY 18
  - 19. 1 Funkce hodiny 18
  - 19. 2 Nastavení budíku 19
  - 19. 3 Nastavení času 19
  - 19. 4 Nastavení data 19
- 20. NÁSTROJE 19
  - 20. 1 Napájení 19
  - 20. 2 Testování 20
    - 20. 2. 1 Test klávesnice 20
  - 20. 3 Aktualizace 20
  - **20. 4 PARAMETRY 21**
  - 20. 5 FLASH DISK 21
  - 20. 6 Braille 21
  - 20. 7 Jazyk 21
  - 20.8 Informace 22
- 21. BRAILSKÉ FUNKCE BRAMIGRAFY 22
  - 21. 1 Bramigrafy 22
  - 21. 2 Funkční klávesy: 23
  - 21. 3 Navigační klávesy: 23
- 22. NASTAVENÍ ODEČÍTAČŮ 24
  - 22. 1 Window-eyes 24
  - 22. 2 SuperNova 24
  - 22. 3 JAWS 25
- 23. KONTAKTY 26

1. POPIS ZAŘÍZENÍ ESYS

Když natočíte přístroj braillským displejem k sobě a tlačítky od sebe, nachází se na levém boku na vzdálenějším konci od vás vstup standardního mini-USB konektoru, pomocí něhož lze přístroj připojit do elektrické sítě či propojit s počítačem. Na bližším konci u vás se pak nachází malá kulatá prohlubeň s otvorem uprostřed. V otvoru je umístěno malé tlačítko pro resetování přístroje. Tlačítko lze stisknout např. pomocí narovnané kancelářské sponky. Resetujte přístroj jen ve výjimečných případech, když nereaguje na běžný reset pomocí tlačítka pro vypnutí/zapnutí. Na pravém boku přístroje se na vzdálenějším konci nalézá tlačítko pro pohotovostní režim s funkcí zapnutí/vypnutí a pod ním podlouhlá štěrbina pro mikro-SD-kartu.

Přístroj zapnete jednoduše tak, že stisknete tlačítko pro pohotovostní režim. Braillský displej poté zobrazí nabídku hlavního menu. Pokud se tak nestane, je vybitá baterie. V takovém případě byste měli Esys připojit ke zdroji elektrické energie, abyste mohli přístroj ihned používat.

POZNÁMKA:

Esys se dobíjí prostřednictvím USB-portu, je-li připojený k počítači a není potřeba používat síťový zdroj.

Na horní straně zařízení se nacházejí následující prvky:

Tlačítka braillské klávesnice, která jsou zleva doprava uspořádána následovně: body 7, 3, 2, 1, 4, 5, 6, 8.

braillský řádek s 12/24/40/64/80 znaky

navigační kurzorová tlačítka nad jednotlivými znaky řádku

levé tlačítko pod braillským řádkem slouží jako backspace a v návodu je označováno číslovkou 9. Pravé tlačítko pod řádkem je mezerník, v návodu se označuje písmenem A.

Esys je rovněž vybaven dvěma pěti-směrnými tlačítky po obou stranách řádku. Tlačítka umožňují stisknutí nahoru, dolu, doleva, doprava a doprostřed a v návodu jsou označována jako LJ (levý joystick) a PJ (pravý joystick).

V závislosti na počtu znaků je Esys rovněž vybaven dvěma až šesti navigačními kolečky, která lze stisknout doprava, doleva a doprostřed. Všechna kolečka mají stejnou funkci bez ohledu na to, které používáte. V návodu se označují písmenem K.

2. TECHNICKÉ ÚDAJE

Lithium-iontová baterie v přístroji umožňuje až 20 hodin nepřetržitého provozu v závislosti na typu přístroje a dobíjí se 4 hodiny. K dobíjení přístroje můžete použít přiložený USB-kabel a běžnou elektrickou zásuvku nebo USB-port počítače. Tlačítkem vypnout/zapnout se Esys nikdy zcela nevypne, přístroj se pouze přepne do pohotovostního režimu, v němž vydrží až deset dní.

Před dobíjením přístroje není potřeba baterii nejprve zcela vybít, dobíjení začne automaticky, jakmile je Esys připojen ke zdroji energie (zásuvka / PC) bez ohledu na to, zda je Esys právě zapnutý či v pohotovostním režimu. Dobíjení bude trvat o něco déle, pokud budete Esys zároveň používat.

POZNÁMKA:

Po resetu se Esys pokaždé spustí v režimu testování braillského řádku.

Konektor USB je možné připojit pouze jedním způsobem. Použitím síly můžete vážně poškodit rozhraní USB.

Vkládání a vyjímání SD-karty byste vždy měli provádět jemně. Štěrbina pro SD-kartu je vybavena mechanismem s automatickou západkou. Stačí na kartu zatlačit a poté stisk povolit, abyste ji uvolnili. Při vkládání karty ji zasuňte o něco dále, než je její pozice v západce a poté ji pusťte. Natočte kartu vždy tak, aby byl její zkosený roh v pravé horní části. SD-kartu byste neměli vyjímat, když přístroj používáte, protože by mohlo dojít k poškození otevřených souborů. Chcete-li kartu vyjmout, zavřete

nejprve všechny soubory otevřené v Poznámkách a poté stiskněte tlačítko vypnout/zapnout. Body na braillském řádku následně částečně zmizí a Esys přejde do pohotovostního režimu. Nyní můžete SD-kartu bezpečně vyjmout.

Esys můžete pomocí USB či Bluetooth propojit s počítačem a používat jej v kombinaci s odečítači jako např.

Jaws, Window-Eyes, HAL, SuperNova a Cobra. Prostřednictvím Bluetooth můžete Esys rovněž připojit k mobilnímu telefonu se softwarem Talks, Mobile

Speak, Mobile Accessibility nebo VoiceOver (Apple), případně k zařízení PDA (prostřednictvím Bluetooth) se softwarem Mobile Speak Pocket či Pocket HAL.

esys12 váží 200 g a jeho rozměry jsou 14,5 cm x 8,6 cm x 2 cm.

Esys24 váží 550 g a jeho rozměry jsou 23 cm x 9,4 cm x 2,3 cm.

Esys40 váží500 g a jeho rozměry jsou 32,5 cm x 8,6 cm x 2 cm.

Esys64 váží 1,2 kg a jeho rozměry jsou 55,5 cm x 9,5 cm x 2 cm.

Esys80 váží1,4 kg a jeho rozměry jsou 65,5 cm x 9,5 cm x 2 cm.

POZNÁMKA:

U řádků Esys64 a Esys80 jsou interní aplikace volitelné, standardně jsou tyto řádky dodávány bez interních funkcí. Pro více informací, jak získat interní aplikace, se obraťte na svého místního dodavatele.

3. BEZPEČNOSTNÍ POKYNY

Pročtěte si tyto bezpečnostní pokyny, než začnete s přístrojem pracovat.

- * Nepokládejte Esys na nestabilní povrch.
- §* Nenechávejte Esys v blízkosti radiátoru či zdroje tepla.
- * Neucpávejte ani nezakrývejte štěrbiny a otvory v plášti zařízení. Nevkládejte do štěrbiny pro SD-kartu jiné předměty než kompatibilní SD-kartu.
- * Používejte pouze síťový zdroj a kabel USB dodané s vaším přístrojem Esys.
- * Připojujte veškeré komponenty k řádně uzemněným zásuvkám.
- * Nepoužívejte opotřebované či poškozené šňůry či kabely.
- * Před čištěním Esys vždy odpojte. Pro čištění používejte pouze navlhčený hadřík. Nepoužívejte čisticí prostředky.
- * Nelijte do přístroje Esys žádné tekutiny.
- * Není-li v návodu výslovně uvedeno jinak, neopravujte Esys sami.

- * Neotevírejte Esys, pokud jste neabsolvovali odborné školení firmou Eurobraille, ztratili byste nárok na záruku k přístroji.
- * Odpojte přístroj od zdroje elektřiny a obraťte se na autorizovaný servis v případě, že nastane některý z následujících problémů:

Pokud je poškozený přívodní kabel, kabel USB či konektor

Pokud se do přístroje dostala tekutina

pokud vám Esys spadl a kryt či řádek je viditelně poškozen

4. SHODA S MEZINÁRODNÍMI USTANOVENÍMI

* Esys splňuje podmínky CE a funguje v souladu s následujícími normami:

NFEN60950 (bezpečnost) a EN55022 třídy B z roku 1994 (elektromagnetická kompatibilita)

- * Napájecí zdroj přístroje Esys podporuje omezení třídy 2. Pokud potřebujete vyměnit napájecí zdroj, použijte zdroj s identickými technickými parametry. V případě selhání v napájení se vřele doporučuje kontaktovat firmu Eurobraille či vašeho lokálního distributora.
- * Tlačítko pro pohotovostní režim nenahrazuje tlačítko pro úplné přerušení napájení. To znamená, že kdykoliv je síťový zdroj zapojen do zásuvky, baterie se dobíjí, i když je přístroj v pohotovostním režimu. Pro přerušení napájení odpojte přístroj od zdroje elektřiny. Vždy se ujistěte, že máte snadný přístup k elektrické zásuvce.

5. HLAVNÍ MENU ZÁPISNÍKU FSYS

Tato část popisuje hlavní funkce zápisníku Esys, pohyb v menu, princip editovatelných polí, pohyb ve stromových strukturách a hlavní zkratkové kombinace (od bodu 10)

6. ÚVODNÍ PŘEHLED A ZÁKLADNÍ INFORMACE

POZNÁMKA:

Esys má vlastní operační systém a může pracovat nezávisle na jiném zařízení. Může rovněž fungovat v kombinaci s počítači a mobilními telefony. Pro pokročilé uživatele lze strukturu zápisníku Esys přirovnat k operačnímu systému DOS.

7. POHYB

Stiskněte dvakrát levý joystick LJ pro otevření hlavního menu

Pohyb v hlavním menu, v nabídkách a podnabídkách aplikací spočívá v horizontálním pohybu mezi jednotlivými položkami.

Pro vstup do nabídky aplikace stiskněte levý joystick LJ. Tím se otevře nabídka aplikace. Levý joystick funguje stejně jako kontextové menu na klasické počítačové klávesnici.

Pokud otočíte kolečkem K směrem doprava, braillský řádek se posune o následujících 12/24/40/64/80 znaků. Pokud otočíte kolečkem směrem doleva, braillský řádek se posune o předchozích 12/24/40/64/80 znaků. Otáčením kolečka pouze měníte obsah na braillském řádku, kurzor zápisníku se však neposouvá. Kurzor zápisníku je reprezentován blikajícími body 7 a 8 ve znaku, kde se kurzor právě nachází.

Níže jsou popsány dva způsoby pohybu:

Pohyb pomocí navigačních tlačítek:

To je nejběžnější způsob, protože je rychlý. Spočívá v principu "přečti a klikni" pro otevření určité nabídky. V hlavní nabídce se na řádku zobrazí následující položky: "Bluetooth USB poznámky diář atd..." a pokud stisknete navigační tlačítko nad kterýmkoliv písmenem např. ve slově "poznámky", příslušná aplikace se otevře.

Abyste zobrazili všechny položky v nabídce, použijte kolečka pod braillským řádkem. Tím se posunete o příslušný počet znaků v závislosti na délce vašeho braillského řádku.

Můžete se vrátit k předchozí položce v nabídce, pokud se pohybujete v podnabídce, jak je ukázáno v následujícím příkladu:

Pokud vstoupíte do aplikace diář a poté do její nabídky, na řádku se zobrazí "dia: přejít vymazat zobrazit T". Pokud stisknete navigační tlačítko nad některým ze tří písmen prefixu "dia", vrátíte se zpátky do aplikace diář.

Tento druh hierarchie funguje také při pohybu ve složkách např. ve funkci "uložit jako" nebo "správce souborů". Více informací se dočtete v části Poznámky.

POZNÁMKA:

Vybrání určité položky či potvrzení volby v menu můžete rovněž provést stiskem klávesy enter <klávesy 9A (tedy backspace + mezerník) na klávesnici>. Jednotlivé položky menu se také dají otevřít stiskem zpravidla počátečního písmene v názvu položky. Toto písmeno je vyznačeno bodem 7 na řádku. (do po známkového bloku tak snadno vstoupíte stiskem písmene p).

Metoda s použitím joysticku:

Použijte pro pohyb joysticky místo navigačních tlačítek. Pravý joystick PJ funguje jako šipky na běžné klávesnici při pohybu nahoru, dolu, doprava a doleva. Stisknutí doprostřed pak funguje na vybrané položce jako enter na klávesnici či dvojí kliknutí levým tlačítkem myši. Bude aktivována ta položka, která je zobrazena na začátku řádku. Pokud je tedy zobrazen např. následující řádek: "přejít, vymazat, zobrazit T" a vy stisknete pravý joystick směrem doprostřed, vstoupíte do podnabídky položky "přejít". Pokud se na řádku zobrazuje "vymazat zobrazit T" a stisknete joystick, vstoupíte do nabídky "vymazat".

Abyste se vrátili o jednu úroveň zpět, když se pohybujete v podnabídkách, postupujte obdobně jako při pohybu pomocí navigačních tlačítek (viz výše).

POZNÁMKA:

Pro výběr z položek pohybujte pravým joystickem dopředu a dozadu, abyste přesunuli kurzor z jedné položky na druhou. Prefix může při pohybu mezi položkami zmizet, abyste ho znovu zobrazili, stiskněte jedno z koleček směrem doleva, až se dostanete na začátek nabídky. Prefix se ukáže na začátku řádku.

8. PRINCIP EDITOVATELNÝCH POLÍ

V určitých případech je potřeba upravit editovatelné pole. Symbol "<" na začátku znamená, že políčko je editovatelné. Symbol ">" znamená, že políčko je uzamčené. Abyste se přepnuli mezi těmito dvěma symboly, stiskněte navigační tlačítko nad symbolem nebo použijte pravý joystick, když stojíte na začátku položky s editovatelným polem. Pokud se např. zobrazuje "název<Esys-zařízení přes sériový port pin>0000 ok storno", znamená to, že se chystáte změnit název vašeho zápisníku Esys.

POZNÁMKA:

V určitých případech nelze část editovatelného pole odstranit. Ve výše popsaném příkladu nelze "Esys-" změnit, pouze znaky za tímto slovem.

Pokud je editovatelné pole otevřené, je vybrán výchozí název reprezentovaný blikajícími body 7 a 8. Když ve výše popsaném příkladu vstoupíte do editovatelného pole, bude vybráno "-zařízení přes sériový port" a jakmile napíšete nějaké písmeno, celý vybraný text zmizí a bude nahrazen písmenem, které jste napsali. Jakmile zadáte nový název, přesuňte se na další položku a pokračujte obdobně, jak bylo popsáno výše.

9. POHYB VE STROMOVÝCH STRUKTURÁCH

Pro otevření či úpravu souboru nebo adresáře jej nejdříve vyhledejte na SD-kartě. To provedete takto:

Kořenová složka na kartě se jmenuje "SDKarta". V této složce můžete vytvářet další složky přímo ze svého zápisníku Esys (více informací naleznete v části "Správce souborů") nebo z počítače pomocí Průzkumníka. Pro otevření souboru v určité složce musíte složku vybrat a kliknout na ni. Pokud se v kořenové složce nachází např. složka s názvem "Doprava", která obsahuje tři soubory s názvy "Kamion", "Letadlo" a "Auto" a vy chcete otevřít či editovat soubor "Letadlo", je postup následující:

"SDKarta>d,doprava" znamená, že váš kurzor se nachází v pozici pro otevření složky s názvem "Doprava". Pro její otevření klikněte na "Doprava" a na řádku se objeví "SDKarta\doprava>s,letadlo". Pro přesun mezi jednotlivými soubory ve složce "Doprava" pohybujte pravým joystickem nahoru a dolu. Když se zobrazí požadovaný soubor, přesuňte se na položku OK a klikněte na ni. Pro opětovný návrat do vyšší složky stiskněte navigační tlačítko nad některým z písmen z požadované složky. Kurzor

se poté přesune do této složky. Pokud se zobrazuje SDKarta\doprava>s,letadlo, stisknutím navigačního tlačítka nad některým z písmen ve slově SDKarta se přesunete do kořenové složky.

POZNÁMKA: písmeno s v "s,letadlo" znamená, že "letadlo" je soubor a písmeno l v "l,Doprava" znamená, že "Doprava" je složka.

10. 7KRATKY HLAVNÍHO MENU

Čtyři směry levého joysticku (nahoru, dolu, doleva a doprava) se v kombinaci s pohybem pravého joysticku či koleček používají jako zkratkové klávesy. Např. kombinací stisku levého joysticku doleva a některého z koleček rovněž doleva se v aplikaci Poznámky vrátíte na začátek řádku. Níže následuje seznam zkratek:

Zkratka - popis

PJ nahoru - návrat na předchozí položku ve stromové struktuře či seznamu

PJ dolu - přechod na následující položku ve stromové struktuře či seznamu

PJ doprava - přesune fokus na následující položku, při úpravě editačního políčka, přesune kurzor doprava

PJ doleva - přesune fokus na předchozí položku, při úpravě editačního políčka, přesune kurzor doleva

PJ stisknout - aktivuje / deaktivuje položku pod fokusem v navigačním menu, umožňuje vstup do podnabídky při pohybu v nabídkách, ve stromové struktuře umožňuje vstup do složek

K doprava - zobrazí následujících 12/24/40/64/80 znaků

K doleva- zobrazí předchozích 12/24/40/64/80 znaků

LJ doleva + PJ doprava - umístí kurzor na konec řádku

LJ doleva + PJ doleva - umístí kurzor na začátek řádku

LJ doleva + K doleva> nebo <LJ doleva + PJ nahoru- umístí kurzor na začátek textu

LJ doleva + K doprava> nebo <LJ doleva + PJ dolu -umístí kurzor na konec textu

11. JAK POUŽÍVAT ESYS PROSTŘEDNICTVÍM PŘIPOJENÍ USB

REŽIM ÚLOŽIŠTĚ:

Abyste mohli Esys používat v tomto režimu, ujistěte se, že je SD-karta správně vložena a připojte kabel USB k zápisníku Esys a k počítači. Jakmile je zařízení rozpoznáno, můžete přímo pracovat s kartou ve vašem zápisníku pomocí Průzkumníka na svém počítači. Můžete spravovat soubory a složky a můžete do zařízení přenášet soubory typu *.txt, *.brf a *.brl.

POZNÁMKA:

tento režim můžete deaktivovat v hlavním menu. Postup naleznete v části "Klávesa USB".

POUŽITÍ ŘÁDKU S ODEČÍTAČEM:

Vyjměte paměťovou kartu ze štěrbiny, než připojíte kabel USB k počítači. (Tento postup neplatí v případě, že je deaktivována možnost "Flash Disk"). Když poprvé připojíte zápisník k počítači, počítač jej sám rozpozná a nastaví příslušné ovladače. Pro bezproblémové používání je nutné nainstalovat ovladače Esys pro odečítač, který na daném počítači používáte. Před instalací ovladače odpojte Esys a postupujte podle instalačních pokynů ovladače. Poté jděte na web:

http://www.eurobraille.com/index.php?lg=uk&page=download-uk&title=download pro instalaci příslušného ovladače v závislosti na vašem odečítači.

Poté, co byl nainstalován správný ovladač, připojte kabel USB dodávaný se zápisníkem Esys k počítači. Poté vstupte do nabídky "USB" v zápisníku (více informací naleznete v části USB). Na řádku se objeví "připojený kabel USB", pokud se synchronizace zdařila. V opačném případě "kabel USB odpojen". Pokud se synchronizace zdařila, spusťte odečítač.

POZNÁMKA:

Esys se automaticky zapne, když jej připojíte k počítači přes USB. Pro vypnutí (tedy přechod do pohotovostního režimu) je potřeba nejprve odpojit kabel USB a poté stisknout tlačítko vypnout/zapnout.

Když je Esys připojený, baterie se zároveň dobíjí a není potřeba ho zapojovat do zásuvky.

12. JAK POUŽÍVAT ESYS PŘIPOJENÝ PROSTŘEDNICTVÍM BLUETOOTH

Začněte synchronizací zápisníku Esys s cílovým zařízením (počítač nebo mobilní telefon).

Pro zapnutí připojení Bluetooth jděte jednoduše do menu Bluetooth. Funkce Bluetooth na vašem zápisníku Esys se automaticky zapne.

Na řádku se může objevit "Bluetooth odpojeno". To znamená, že rozhraní Bluetooth na vašem zápisníku je aktivní a ostatní přístroje s funkcí Bluetooth mohou Esys vyhledat.

POZNÁMKA: Když Esys zapnete, funkce Bluetooth je vypnutá. Pro zahájení vysílání signálu musíte otevřít aplikaci Bluetooth na vašem zápisníku.

SYNCHRONIZACE S POČÍTAČI:

Pomocí nástroje Bluetooth na svém počítači spusťte hledání ostatních zařízení. Měli byste najít zařízení Esys. Poté musíte spárovat Esys s počítačem. Poznačte si číslo COM-portu vašeho počítače. Bude to užitečné pro nastavení vašeho odečítače. Jakmile je Esys detekován, zadejte PIN kód, pokud je požadován (výchozí PIN kód bývá "0000"). Pro další informace si přečtěte část pojednávající o "identifikaci".

12. 1 Synchronizace s mobilními telefony

Pomocí funkce Bluetooth na vašem zápisníku jej můžete propojit rovněž s mobilním telefonem. Tuto funkci můžete využít s mobilními telefony s operačním systémem Symbian a odečítači Mobilespeak či Talks, telefony se systémem Windows Mobile či iPhone. Jakmile se připojení zdaří, na řádku se objeví "Bluetooth připojeno".

13. FUNKCE ZÁPISNÍKU ESYS

V této části jsou popsány funkce hlavního menu zápisníku: "Esys: Bluetooth USB poznámky diář kalkulačka hodiny nástroje T". (od bodu 14)

14. BLUETOOTH

Toto menu umožňuje uživateli nastavit parametry Bluetooth a aktivovat/deaktivovat spojení Bluetooth.

Otevřete menu Bluetooth a na řádku se zobrazí "Bluetooth odpojeno". Jakmile otevřete nabídku Bluetooth, funkce Bluetooth je aktivována i v případě, že se vrátíte do hlavního menu, aniž byste provedli párování s nějakým přístrojem. Pro nastavení parametrů Bluetooth otevřete podnabídku Bluetooth. Na řádku se zobrazí: "blt:vypnout identifikátor T".

POZNÁMKA:

Pokud vstoupíte do nabídky, když je Esys připojen k jinému zařízení, je možné zrušit spojení mezi zápisníkem Esys a jiným zařízením. Na řádku se objeví "blt:odpojeno T". Vyberte "odpojeno" a párování mezi zápisníkem Esys a jiným zařízením bude přerušeno... Na řádku se zobrazí "operace úspěšná OK T".

ZAPNOUT/VYPNOUT

Tuto položku použijte pro zapnutí / vypnutí spojení Bluetooth. Nejčastěji tuto možnost budete používat pro deaktivaci spojení Bluetooth., pokud jste omylem aktivovali spojení Bluetooth nebo pokud si nepřejete, aby byl zápisník Esys viditelný pro ostatní zařízení či pokud budete chtít ukončit aktuální spojení mezi zápisníkem Esys a jiným zařízením. Klikněte na "vypnout" pro deaktivaci funkce Bluetooth. Na řádku se objeví "zakázáno". Pro opětovnou aktivaci znovu otevřete menu Bluetooth a klikněte na "zapnout". Tentokrát se na řádku objeví "odpojeno". To znamená, že Esys vysílá signál a je připraven k párování.

IDENTIFIKÁTOR

Toto podmenu umožňuje nastavení názvu, PIN kódu či volbu továrního nastavení funkce Bluetooth. Na řádku se zobrazí následující:

"idt:název>Esys-BT18 pin>0000 OK storno tovární nastavení T". Editační pole "název" vám umožňuje pojmenovat Bluetooth rozhraní vašeho zápisníku Esys. To je jméno, podle něhož bude identifikován

jako Bluetooth zařízení a které se objeví na vašem počítači či mobilním telefonu. Prefix "-Esys" bude v tomto názvu vždy obsažen, protože podle této značky je identifikován odečítači v mobilních telefonech jako braillský zobrazovač. Po změně názvu budete znovu muset provést synchronizaci s mobilním telefonem, aby se změny projevily. Zapište identifikační název s použitím principu editovatelných polí.

Dialog pro "PIN" vám umožňuje změnit osobní PIN kód, který budete potřebovat při synchronizaci s mobilním telefonem či počítačem. Napište nový kód PIN, který se musí skládat ze čtyř číslic.

Až dokončíte úpravy, klikněte na OK, abyste potvrdili svoji volbu nebo stiskněte "storno". Volba "tovární nastavení" uvede hodnoty rozhraní Bluetooth do výchozího stavu. Zobrazí se následující dotaz:

"info: chcete obnovit tovární nastavení Bluetooth adaptéru? ano ne T". Klikněte na "ano" pro potvrzení vaší volby nebo na "ne" pro zrušení.

15. USB

Tato funkce uživateli umožňuje přepínat se mezi vestavěnými funkcemi zápisníku Esys a režimem s odečítačem. Když vstoupíte do této položky, zobrazí se "kabel USB připojen", pokud je připojen a "nepřipojen", pokud není. Pokud tuto položku opustíte, budou upřednostněny vestavěné funkce zápisníku i v případě, že je připojen k počítači s odečítačem.

16. MENU POZNÁMKY

Funkce poznámek vám umožní snadno si zapisovat text, aniž byste museli být připojeni k počítači. Platí zde pouze jedno technické omezení, jak musíte text zapisovat: odstavce nemohou překročit délku 6 KB. Budete muset zapsat enter (čímž vytvoříte nový odstavec), abyste mohli pokračovat v psaní. Stejně tak, když otevřete na svém zápisníku text, který obsahuje odstavce delší než 6 KB, budou v textu vytvořeny odstavce navíc, aby bylo zachováno toto omezení o maximální délce odstavce.

Abyste mohli používat funkci Poznámky, musí být v zápisníku vložena paměťová karta micro-SD. V průběhu vaší práce na svém dokumentu, se na paměťové kartě vytvářejí dočasné soubory. Dokud dokument sami neuložíte, vznikají na kartě další dočasné soubory. Doporučuje se dokument průběžně ukládat, aby vytváření dočasných souborů nakonec nezpomalovalo váš systém. Esys obsahuje systém obnovy dat, který vám umožní obnovit data, i pokud byla paměťová karta vyjmuta nebo pokud se Esys restartoval. Ztratíte pouze informace, které byly změněny a neuloženy v posledním odstavci, nikoli však celý dokument. Paměťovou kartu byste ovšem měli vyjímat vždy až poté, co byly všechny soubory řádně zavřeny (více se dočtete v části "funkce zavřít"). Pokud používáte Esys připojený k počítači prostřednictvím kabelu USB, vyjměte kartu předtím, než připojíte kabel a poté ji vraťte zpátky do štěrbiny. Pokud tak neučiníte, funkce Poznámky se nespustí a objeví se informace "info:nelze spustit, odpojte kabel USB". Abyste se vyhnuli této hlášce, když je Esys připojený k počítači, přečtěte si více o funkci "zakázat Flash Disk" v části "Nástroje".

Níže následuje popis jednotlivých položek. Abyste si mohli vybírat z položek, stiskněte levý joystick LJ, když máte otevřené Poznámky a poté se zobrazí následující:

"poz:soubor úpravy T".

16. 1 Menu soubor

Vyberte položku "Soubor", abyste vstoupili do této podnabídky. V ní se zobrazí "sbr: nový otevřít číst zavřít uložit jako správce souborů T".

nový (Alt f; n / Ctrl n)

Tato funkce zavře otevřený dokument a vytvoří nový, který můžete okamžitě začít upravovat. Pokud nebyl aktuální dokument uložen nebo se od posledního uložení změnil, zobrazí se následující:

"inf:Chcete uložit aktuální dokument? ano ne storno". Volba "ano" umožní uložit aktuální verzi dokumentu a přepsat naposledy uloženou. Pokud jste soubor předtím neuložili, budete dotázáni "uložit jako". Možnost "ne" vám umožní pracovat s novým dokumentem bez uložení předchozího. "Storno" vrátí uživatele zpět do Poznámek.

Otevřít (Alt f; o / Ctrl o)

Zvolte "otevřít" a vyhledejte soubor či složku na vaší paměťové kartě. Pokud nebyl aktuální dokument uložen nebo se od posledního uložení změnil, zobrazí se následující:

"inf:Chcete uložit aktuální dokument? ano/ne storno". Volba "ano" umožní uložit aktuální verzi dokumentu a přepsat naposledy uloženou. Pokud jste soubor předtím neuložili, budete dotázáni "uložit jako". Možnost "ne" vám umožní pracovat s novým dokumentem bez uložení. "Storno" vás vrátí zpět do poznámek. Když dokončíte proces ukládání, vyberte soubor, který chcete otevřít s použitím metody pohybu ve stromové struktuře, jak bylo popsáno výše, a příslušný soubor vyberte. Nyní můžete dokument číst pomocí řádku anebo jej upravovat.

POZNÁMKA:

Esys umí otevírat soubory s příponami *.txt, *.brf a *.brl

Číst (Alt f; č / Ctrl č)

Zvolte funkci "číst" pro čtení větších dokumentů či knih na vaší kartě. Funkce je podobná jako "otevřít", avšak neumožňuje úpravu dokumentů. (Kurzor zůstává neviditelný). Vyberte možnost "pouze číst" nebo storno pro návrat.

Zavřít (Alt f; c / Ctrl F4)

Použijte tuto funkci pro zavření otevřeného dokumentu, který jste předtím uložili. Pokud jste jej předem neuložili, budete dotázáni, zda chcete dokument uložit.

Uložit (Alt f; u /Ctrl u)

Tato funkce vám umožňuje uložit aktuální dokument s posledními úpravami pod jeho stávajícím názvem (pokud jste jej již dříve uložili), případně budete vyzváni, abyste název zadali.

Uložit jako (Alt f; j)

Tato funkce vám umožňuje uložit aktuální verzi souboru pod jiným názvem než stávajícím. Funkce rovnou otevře editační políčko, kam můžete název zadat a potvrdit stiskem pravého joysticku nebo potvrzením možnosti "uložit jako". Primárně se soubory ukládají do kořenové složky, na kartě, pomocí pohybu ve stromové struktuře pravým joystickem (viz výše) si však můžete zvolit jinou složku. Soubory se ukládají ve formátu *.txt.

16. 2 Správce souborů

Tato funkce vám umožňuje vytvářet, přejmenovávat a odstraňovat složky.

POZNÁMKA: Chcete-li změnit umístění existujícího souboru, musíte ho nejprve zavřít. Když zvolíte položku "Správce souborů", ocitnete se v kořenové složce paměťové karty. Pohybem pravého joysticku se pohybujete po složkách a souborech, pohybem doprava a doleva se přesouváte mezi jednotlivými možnostmi správce, tedy "přejmenovat", "vytvořit složku" a "vymazat". Pokud chcete tedy např. vytvořit podsložku Romány ve složce Knihy, vstupte do složky Knihy pomocí PJ nebo navigačních tlačítek, pravým joystickem vyberte možnost "vytvořit složku" a do editačního pole zapište Romany. Složka je vytvořena. Obdobně postupujte při používání ostatních možností Správce souborů.

POZNÁMKA:

Pomocí funkce "Odstranit" můžete odstraňovat jednotlivé soubory nebo složky včetně souborů, které obsahují.

16. 3 Úpravy

Tato funkce z nabídky Poznámek obsahuje následující položky:

číslo řádku najít další najít předchozí vložit značku a jdi na značku.

Funkce Číslo řádku

Vám jednak sdělí, na kterém řádku textu se právě nachází kurzor a zároveň vám umožní zadat nové číslo řádku, na který se má kurzor přesunout. Pokud se po otevření této položky zobrazí např. 000013, víte, že kurzor se nachází na 13. řádku. Protože se jedná o editovatelné pole, můžete číslo 3 přepsat např. na 5 a po potvrzení se přesunete na řádek 15.

Funkce najít

Touto funkcí můžete vyhledávat znaky či slova směrem vpřed a vzad. Po jejím otevření můžete rovnou zadat hledaný text a po potvrzení začne vyhledávání od aktuální pozice kurzoru. Funkce rovněž obsahuje možnosti následující a předchozí. Pokud nebyl vámi hledaný text nalezen, oznámí Esys "dosažen konec/začátek dokumentu" podle toho, kterým směrem jste vyhledávali.

Funkce najít další

Zahájí vyhledávání se stejným textem, který jste předtím zadali do vyhledávání směrem do konce dokumentu.

Funkce najít předchozí

Zahájí vyhledávání se stejným textem, který jste předtím zadali do vyhledávání směrem k začátku dokumentu.

Funkce vložit značku + jdi na značku

Pomocí funkce "Jdi na značku" je uloženo číslo řádku, na kterém jste značku vložili. Pomocí funkce "jdi na značku" se kurzor na tento řádek přesune, a to i pokud jste dokument mezitím zavřeli. Značka tak funguje jako záložka v knize.

POZNÁMKA:

Vložením nové značky je předchozí značka vymazána. V každém dokumentu tak můžete mít uloženu pouze jednu značku.

16. 4 Kombinace braillských kláves pro simulování zkratek v poznámkách

Esys umožňuje pomocí braillské klávesnice simulovat některé klávesy známé z běžné klávesnice jako např. CTRL nebo Home. Tyto kombinace se označují jako bramigrafy. V kombinaci s dalšími klávesami se tvoří zkratky, které velice usnadňují přístup k některým funkcím. Chcete-li např. uprostřed čtení rychle vyhledat nějaký text, nemusíte vstupovat joystickem do menu Poznámek, do podmenu úprav a zvolit položku "najít", ale stiskem několika braillských kláves můžete snadno a rychle zadat zkratku CTRL + h a tím rovnou otevřít vyhledávací dialog. V tomto konkrétním příkladu byste nejprve stiskli a následně uvolnili mezerník spolu s body 7 a 8, čímž napíšete znak CTRL. Když poté napíšete písmeno h (body 125), otevře se dialog pro vyhledávání textu.

POZNÁMKA:

Níže následuje seznam braillských kombinací, jejich významů a funkcí. Mějte na paměti, že mezerník je označován písmenem" A" a sousední klávesa backspace číslem 9.

4A - nahoru (Kurzor se posouvá nahoru)

6A- dolu (Kurzor se posouvá dolu)

5A - doprava (kurzor se posouvá doprava)

2A - doleva (kurzor se posouvá doleva)

123A - Home (kurzor se přesune na začátek řádku)

456A - End (kurzor se přesune na konec řádku)

78A, 123A - Ctrl + Home (kurzor se přesune na začátek dokumentu)

78A, 456A - Ctrl + End (kurzor se přesune na konec dokumentu)

13A - Page up (kurzor se posune o 20 řádků směrem nahoru)

46A - Page down (kurzor se posune o 20 řádků směrem dolu)

9A - Enter (nový odstavec)

36A - Delete (smaže znak vpravo od kurzoru)

2356A - Delete (smaže znak vpravo od kurzoru)

9 - Backspace (smaže znak vlevo od kurzoru)

35A - Insert (přepíná mezi režimem vkládání a přepisování)

```
129 - F2 (jdi na značku)
```

78A, 129 - Ctrl + F2 (vložit značku)

149 - F3 (najít další)

1259 - F8 (zapnout označování)

1245A - Escape (vypnout označování)

Další zkratky specifické pro poznámky

POZNÁMKA: připomeňte si názvy některých navigačních tlačítek zápisníku Esys: <LJ> = levý joystick, <PJ> = pravý joystick, <K> = libovolné z koleček pod řádkem.

PJ nahoru - kurzor na předchozí odstavec

PJ dolu - kurzor na následující odstavec

PJ doprava - kurzor doprava

PJ doleva - kurzor doleva

K doprava - posun o braillský řádek vpřed

K doleva - posun o braillský řádek vzad

LJ doleva + PJ nahoru - přesune kurzor na začátek dokumentu (Ctrl+Home)

LJ doleva + PJ dolů - přesune kurzor na konec dokumentu (Ctrl+End)

LJ doleva + PJ doprava - kurzor na konec řádku (end)

LJ doleva + PJ doleva - kurzor na začátek řádku (Home)

LJ doleva + K doprava - přesune kurzor na konec dokumentu (Ctrl+End)

LJ doleva + K doleva - přesune kurzor na začátek dokumentu (Ctrl+Home)

LJ doprava + PJ nahoru - vložit značku

LJ doprava + PJ dolu - jdi na značku

LJ doprava + K doprava - kurzor o 20 řádků dolu

LJ doprava + K doleva - kurzor o 20 řádků nahoru

LJ nahoru + PJ nahoru - otevře dialog pro vyhledávání

LJ nahoru + PJ doprava -hledat další

LJ nahoru + PJ doleva -hledat předchozí

17. DIÁŘ

Funkce diáře umožňuje uživateli spravovat události, které jsou definovány přesným dnem, hodinou, minutou a předmětem do 512 znaků a také je možné k určitému dni přidat poznámku s textem, která

není přiřazena konkrétnímu času. Po zavření a opětovném otevření diáře uvidíte řádek, který byl zobrazen naposledy.

Diář umožňuje dva druhy zobrazení.

17. 1 Zobrazení jako kalendář

Kalendářové zobrazení umožňuje vidět celý měsíc najednou ve formě tabulky. Získáte tak přehled o jednotlivých dnech v měsíci a zároveň rychle vidíte dny, u kterých máte nějaký záznam. Pohybem pravého joysticku PJ doprava a doleva se posouváte po měsících a nahoru a dolu po týdnech. Den, u kterého jste si poznačili nějakou událost, má začáteční písmeno velké. Dnešní den je označen vykřičníkem. Esys 12 zobrazí vždy maximálně tři dny na řádku, používejte kolečka K pro zobrazení dalších dnů v týdnu. Pro zobrazení události klikněte na příslušný den navigačním tlačítkem nebo se přepněte do

17. 2 zobrazení den

Tímto zobrazením se zaměříte na jeden konkrétní den. Jednotlivé záznamy jsou seřazeny v chronologickém seznamu. Události jednoho dne vypadají následovně:

Na prvním řádku je zobrazeno datum dne. Další řádky obsahují poznámky na daný den (pokud byly vytvořeny). Každý další řádek představuje jednu událost dne v časové posloupnosti. Na posledním řádku stojí "Konec dne". Pohybem pravého joysticku PJ nahoru a dolu procházíte konkrétní den a pohybem doleva a doprava se můžete přesunout na předchozí resp. následující den. Pokud joystickem kliknete na konkrétní událost či poznámku, můžete ji upravit. Pokud máte zobrazen první či poslední řádek, stiskem kombinace kláves 9A můžete vytvořit novou událost.

POZNÁMKA:

Položka "událost" se v menu objeví jen při zobrazení "den", nikoliv při kalendářovém zobrazení, jelikož událost se vždy týká konkrétního dne.

Pomocí položky "událost" můžete vytvořit novou událost či poznámku případně upravit či odstranit stávající. Tuto možnost však máte, jen pokud tuto nabídku otevřete na existující události. Jinak položka událost obsahuje pouze možnost "Nová událost". Pokud ji zvolíte, můžete si vybrat, zda chcete vytvořit novou událost či poznámku. Při vytváření nové události musíte vyplnit do editovatelných polí hodinu a minutu a předmět události. U poznámky zadáváte pouze předmět.

17. 3 Funkce přejít

Pomocí funkce "přejít" se můžete přesunout na konkrétní datum nebo vyhledat slovo, které je obsaženo v události. Při zadávání data editujete den a rok pomocí funkce editovatelných polí. Měsíce jsou předvolené a jejich hodnotu měníte pohybem pravého joysticku PJ nahoru a dolu. Předtím ale musíte kliknout na položku měsíc, aby Esys poznal, že ji chcete měnit. Svůj výběr následně potvrdíte kliknutím na tlačítko "OK". Funkcí "Další den" se přesunete na další den, který obsahuje nějakou událost. Pokud takový den neexistuje, zobrazí Esys aktuální datum. Obdobně se chová funkce "předchozí den". Pomocí funkce "vyhledat slovo" můžete prohledat záznamy obsahující vámi zadané slovo. Pokud Esys žádný takový záznam nenajde, oznámí, že byl dosažen konec dokumentu a pomocí tlačítka "OK" se vrátíte na původní datum.

17. 4 Funkce vymazat

Funkce "vymazat" vám umožňuje vymazat záznamy ve vybraném dni, měsíci, roce či smazat záznamy z celého diáře. Nabídka "Vymazat" se liší podle toho, zda jste v zobrazení "kalendář" či "den".

18. KALKULAČKA

Pomocí aplikace kalkulačka můžete provádět jednoduché matematické operace jako je sčítání, odčítání, násobení a dělení. Můžete také provádět výpočty s procenty, mocninou, odmocninou a převádět měny. Kalkulačka má rovněž čtyři funkce týkající se paměti. Před desetinnou čárkou může být zapsáno až osm číslic, po čárce dvě desetinná místa.

Když kalkulačku otevřete, objeví se na pravé straně řádku "0" popř. "0,00". Znaménka pro sčítání, odčítání, násobení a dělení můžete buď vybrat z menu Operace anebo je zadat pomocí pravého joysticku PJ, kdy "+" je nahoru, "-" dolu, doleva "*" a doprava "/". Chcete-li tedy např. vynásobit 3 x 3, zadejte 3, pohněte pravým joystickem doleva, zadejte znovu 3 a stiskněte pravý joystick PJ směrem doprostřed pro zobrazení výsledku. Můžete provádět několik výpočtů za sebou.

POZNÁMKA:

Nezapomeňte, že čísla se do zápisníku zadávají vždy s pomocí bodu 8. Matematická znaménka můžete také zadávat pomocí klávesnice. Pro jednoduchý výpočet 3 + 3 byste tedy zadali: "148,256,148". Mezi čísly a znaménky neděláte mezeru. Znaky jsou samozřejmě závislé na braillské tabulce, kterou používáte. Pokud zadáte úkon, který není proveditelný, objeví se "přetečení!".

Z klávesnice můžete rovněž zadat následující příkazy:

Backspace - částečné vymazání

mezera nebo Delete - celkové vymazání

Enter - rovná se

Nabídka kalkulačky, která se otevře stiskem levého joysticku LJ, obsahuje tyto podnabídky: "operace", "Paměť", "měna"

18. 1 Nabídka operace

Zapište číslo, vyberte z této nabídky příslušný operátor a zapište další číslo. Po stisku "rovná se" se zobrazí výsledek. Pro počítání s procenty zadejte číslo, poté vyberte některý z klasických operátorů jako např. plus nebo minus a poté zadejte procentní hodnotu vztahující se k prvnímu číslu. Tak např. 5 + 20% přičte k pěti 20% z pěti, výsledek tedy bude 6. Obdobně postupujte v případě druhé mocniny/odmocniny. Zadejte číslo, které chcete umocnit/odmocnit a vyberte příslušný operátor.

18. 2 Paměť

Menu "paměť" obsahuje položky uložit, vyvolat, přičíst a odečíst. Aktuálně zobrazenou hodnotu si tak snadno můžete uložit do paměti a kdykoliv ji vyvolat pro další potřebu, případně další hodnoty přičíst nebo zase odečíst. V paměti však bude uložena vždy jen jedna hodnota.

18. 3 Měna

Pomocí této položky můžete přepočítávat svoji měnu na Euro a naopak. Pomocí volby "uložit měnovou konstantu" však musíte nejdříve zadat aktuální kurz. Zadejte tedy do kalkulačky např. 27 a poté přejděte do menu "Měna" a zvolte "uložit měnovou konstantu". Poté můžete do kalkulačky zadat např. 10 a v menu zvolit "euro na měnu". Výsledek bude 270. Volba "výchozí měnová konstanta" nastaví výrobcem předdefinovanou konstantu, která ale pravděpodobně nebude aktuální.

18. 4 Speciální zkratkové klávesy pro kalkulačku

PJ nahoru - sčítání

PJ dolu - odčítání

PJ doprava - dělení

PJ doleva - násobení

LJ doleva + PJ nahoru - procenta

LJ doleva + PJ doprava - druhá odmocnina

LJ doleva + PJ doleva - mocnina

LJ doprava + PJ nahoru - přičíst do paměti

LJ doprava + PJ dolu - odečíst z paměti

LJ doprava + PJ doprava - uložit do paměti

LJ doprava + PJ doleva - vyvolat z paměti

LJ nahoru + PJ nahoru - měna na euro

LJ nahoru + PJ dolu - euro na měnu

19. HODINY

Esys obsahuje hodiny a tón buzení. Můžete si tak nastavit buzení na určitý čas na každý den v týdnu.

19. 1 Funkce hodiny

Funkce hodin vypadá jako řádek, na kterém je zobrazen čas, datum a informace, zda je budík zapnutý. Čas se obnovuje každou vteřinu. Když nastane čas buzení, zazní tón po dobu 30 vteřin. Pokud byl Esys vypnutý, v čas buzení se zapne.

POZNÁMKA:

Pokud je baterie zcela vybitá, musíte hodiny nastavit znovu.

Řádek hodin může vypadat např. takto:

"12h05m28s středa 5. března 2008 budík zapnut (07H30m00s pondělí úterý čtvrtek) T"

Menu hodin, do kterého vstoupíte stisknutím levého joysticku LJ, obsahuje tyto položky:

19. 2 Nastavení budíku

V tomto menu můžete nastavit přesný čas buzení, můžete určit, zda je budík aktivní a můžete zvolit, v které dny bude buzení realizováno. Pro nastavení času buzení můžete použít navigační tlačítka a kliknout na některé z písmen např. ve slově minuta nebo hodina. Poté se otevře editovatelné pole, kam můžete zadat příslušnou hodnotu. Chcete-li nastavit, v který den v týdnu bude budík zvonit, klikněte navigačními tlačítky na příslušný den a pohybem pravého joysticku PJ nahoru a dolu se přepínáte mezi možnostmi "ano" a "ne". Celé nastavení potvrdíte kliknutím na tlačítko "OK".

19. 3 Nastavení času

Postupujte obdobně jako při nastavování budíku. Svoji volbu následně potvrďte stiskem tlačítka "OK" nebo zrušte stiskem tlačítka "storno".

19. 4 Nastavení data

Klikněte na den nebo rok a změňte hodnotu na aktuální datum. Klikněte na měsíc a pohybem pravého joysticku PJ nahoru nebo dolu vyberte příslušný měsíc. Svoji volbu následně potvrďte kliknutím na tlačítko "OK".

20. NÁSTROJE

V této aplikaci můžete nastavit různé funkce zápisníku Esys a zobrazit užitečné informace, které vám dají obraz o základních hodnotách.

V menu Nástroje můžete zkontrolovat stav baterie, změnit jazyková nastavení, aktualizovat firmware nebo otestovat funkčnost přístroje.

Když otevřete aplikaci Nástroje, zobrazí se nejprve číslo firmwaru a datum verze. Stiskem levého joysticku LJ doprostřed otevřete menu aplikace. V tomto menu se nacházejí následující položky: "napájení test aktualizace parametry informace".

20. 1 Napájení

Tato položka zobrazí stav nabití baterie a způsob napájení. Napětí ukáže aktuální nabití baterie. Mezní hodnoty jsou 4,2 Volty (plně nabito) a 3,3 Volty (těsně před bezpečnostním vypnutím přístroje). Střední provozní hodnota je nastavena na 3,7 Voltů. Když napětí dosáhne hodnoty 3,5

[&]quot;nastavení budíku nastavení času nastavení data"

Voltů, Esys uživateli akustickým signálem oznámí, že je potřeba připojit přístroj k externímu zdroji elektřiny. Když hodnota klesne na 3,3 Volty, Esys se automaticky vypne, aby šetřil životnost baterie.

POZNÁMKA:

Abyste šetřili životnost baterie, nevystavujte Esys přímému slunci a neodkládejte přístroj na horké plochy. Také příliš často nenechávejte baterii zcela vybít. Položka "Napájení" ukazuje, zda se Esys dobíjí z externího zdroje či zda je napájen z baterie.

Položka "nabíjení" ukazuje stav nabíjení. Mohou se objevit tyto zprávy:

"příprava nabíjení" (Zobrazí se, pokud byla baterie zcela vybitá. Tato fáze potrvá jen několik minut), "nabíjení" (znamená, že baterie se normálně dobíjí), "hotovo" znamená, že baterie byla zcela nabita, "pozastaveno" (znamená, že během dobíjení došlo k chybě a dobíjení bylo přerušeno z důvodu ochrany životnosti baterie). Pro pokračování dobíjení se ujistěte, že váš zdroj elektřiny je v pořádku, restartujte Esys a dobíjení by mělo pokračovat. Pokud se chyba znovu objeví, kontaktujte svého místního dodavatele. Nabíjení "vypnuto" znamená, že Esys není připojen k žádnému externímu zdroji.

20. 2 Testování

Tato funkce vám umožňuje otestovat joysticky, kolečka, klávesnici a řádek. Obsahuje možnosti "test displeje" a "test klávesnice". Pokud zvolíte "test displeje" spustí se test, při kterém se v pravidelném intervalu začnou objevovat jednotlivé body či jejich kombinace podle zvoleného režimu. Testování můžete pozastavit a znovu obnovit stisknutím jednoho z koleček K nebo joysticků doleva.

K dispozici máte tři testovací funkce. Pohyb jednotlivého bodu, pohyb po sloupcích a pohyb po řádcích. Stisknutím koleček nebo joysticků doprava se přepínáte mezi jednotlivými testovacími funkcemi a stiskem joysticku směrem dolu provádíte posun bodů ručně podle aktuálně zvolené funkce. Test vždy začne prověřováním jednotlivých bodů, kdy se postupně napřímí každý bod v každé buňce.

20. 2. 1 Test klávesnice

Pokud zvolíte tuto možnost, Esys vám pomůže otestovat funkčnost každého tlačítka na klávesnici, joysticků, navigačních tlačítek i koleček. Stiskněte libovolnou klávesu nebo kombinaci kláves. Na řádku byste měli vždy zaznamenat odezvu. Pokud se nic nestane, mohlo by to znamenat problém. Pro ukončení funkce testování a návrat do hlavního menu stiskněte levý joystick LJ. Pokud zjistíte nějaký problém, kontaktujte svého dodavatele.

20. 3 Aktualizace

Tato funkce umožňuje uživateli aktualizovat firmware na nejnovější verzi. Použijte paměťovou micro-SD kartu a nakopírujte do její kořenové složky soubor Esys.hex, který lze stáhnout ze stránek Eurobraille. Vložte poté kartu do zápisníku a stiskněte "aktualizovat" pro zahájení procesu. Průběh aktualizace se na řádku zobrazuje v procentech. Po dokončení aktualizace se Esys restartuje a spustí se v testovacím režimu.

POZNÁMKA:

Během aktualizace mějte Esys vždy připojený ke zdroji elektřiny. Pokud se během aktualizace objeví chyba a Esys se nespustí, kontaktujte svého dodavatele.

20. 4 PARAMETRY

Menu "Parametry" pomůže uživateli nastavit různé hodnoty zápisníku Esys. Obsahuje celou řadu položek, jejichž hodnoty měníte pravým joystickem PJ.

20. 5 FLASH DISK

Pokud je tato možnost nastavena na "ano", Esys je detekován jako Flash Disk, když je připojen k počítači a soubory na SD-kartě mohou být prohlíženy pomocí Průzkumníka. Pokud používáte Esys jako Flash Disk, je nutné, abyste provedli následující kroky, abyste měli přístup k funkci "Knihovna" a k souborům a složkám na kartě, když je Esys připojený k počítači. Vyjměte paměťovou kartu předtím, než připojíte kabel a po připojení ji vložte zpět. Pokud tak neučiníte, objeví se informace, že nelze spustit aplikace.

POZNÁMKA:

Aby se změny projevily, je nutné Esys restartovat.

20. 6 Braille

Zvolte tuto možnost pro výběr správné braillské tabulky. Vyberte jednoduše požadovanou tabulku s použitím pravého joysticku PJ

a potvrďte svoji volbu tlačítkem" OK".

Šest bodů: Tato volba vás přepne mezi osmibodovým a šestibodovým Braillem. V případě, že zvolíte "6 bodů ano", nebudou se zobrazovat body 7 a 8. Esys však text nezkonvertuje z počítačového do běžného Brailla.

BRAILLSKÁ KOREKCE

Tato položka ovlivňuje způsob, jakým klávesnice registruje jednotlivé úhozy. Pokud např. stisknete zároveň body 1, 2 a 6 a poté uvolníte pouze bod 6 a až následně i body 1 a 2, na řádku se zobrazí pouze body 1 a 2. Pokud chcete tuto funkci zapnout, zvolte "ano". Pokud ji vypnete zvolením "ne", Esys bude registrovat všechny stisknuté klávesy, i ty, které jste pustili dříve, než jste uvolnili celou kombinaci.

Dělení slov

Toto nastavení určuje, jestli bude nedokončené slovo na konci řádku zalomeno či nikoli. Toto funguje pouze při pohybu směrem k začátku dokumentu pomocí navigačních koleček (doleva). Pokud se mají zobrazovat pouze celá slova, zvolte "ne". V takovém případě Esys vždy vytvoří nový řádek, na které umístí celé slovo, které by se na předchozí řádek již nevešlo celé. Pokud chcete slova zalamovat, zvolte dělení slov "ano". Pokud máte Esys 12 a napíšete slovo delší než 12 znaků, nebude tato funkce pro toto slovo aktivní.

20. 7 Jazyk

V tomto menu si můžete vybrat jazyk rozhraní zápisníku Esys, pokud je více jazyků k dispozici.

ZAMKNOUT BRAILLSKOU KLÁVESNICI

Tato funkce může být užitečná, když používáte Esys jako braillský řádek přes kabel USB s počítačem, který má vlastní klávesnici. Toto menu má několik možností a vy si vyberete podle aktuálního typu spojení, pro které chcete klávesnici zamknout. Pokud zvolíte "ano" u možnosti "interní", zamkne se klávesnice v aplikacích zápisníku Esys. Svoji volbu musíte potvrdit stiskem tlačítka "OK".

20.8 Informace

V této položce se můžete dozvědět důležité informace o svém zápisníku, výrobci a distributorovi. Kliknutím na položku "Esys" můžete zjistit sériové číslo, číslo verze, jazykovou mutaci a možnosti zařízení, např., zda podporuje více jazyků. Kliknutím na zbývající položky se dozvíte informace o výrobci či distributorovi, především kontaktní údaje.

POZNÁMKA:

Doporučujeme, abyste se pro více informací vždy nejprve obrátili na svého lokálního dodavatele.

21. BRAILSKÉ FUNKCE - BRAMIGRAFY

21. 1 Bramigrafy

123A - Home

4A - nahoru

13A - Page up

2A - vlevo

25A - numerická klávesa 5

5A - vpravo

456A - End

6A - dolu

46A - Page down

35A - Insert

36A - Delete

345A - Enter

236A - Backspace

1245A - Escape

21. 2 Funkční klávesy:

- 19 -F1
- 129 F2
- 149- F3
- 1459 F4
- 159 F5
- 1249 F6
- 12459 F7
- 1259 F8
- 249 F9
- 2459 F10
- 139 F11
- 1239 F12

21. 3 Navigační klávesy:

- 23A Home
- 1A nahoru
- 12A -Page up
- 24A doleva
- 15A - doprava
- 56A End
- 3A dolu
- 45A Page down
- 26A Insert
- 2356A Delete
- 246A Enter
- 12349 Start
- 569 Kontextové menu
- 256A Tab
- 235A Shift Tab
- 14A Pauza
- 8A Alt

78A - Ctrl

79 – Caps lock

89 - Vypnout Caps lock

1245A - Escape

9A - Enter

9 - Backspace

A - mezera

22. NASTAVENÍ ODEČÍTAČŮ

22. 1 Window-Eyes

Nainstalujte Window-eyes na váš počítač a následně vyberte Esys v seznamu braillských zobrazovačů.

Abyste mohli využívat zadávání textu pomocí integrované klávesnice, vyberte prosím osmibodové Braillovo písmo v předvolbách Braillu v menu Window-Eyes

POZNÁMKA:

Jen Window-Eyes verze 7.0 a vyšší akceptuje Esys jako braillský zobrazovač.

Starší verze odečítače není možné pro práci s řádky Esys přizpůsobit.

Pro více informací jak Window-Eyes používat prosím kontaktujte svého lokálního dodavatele.

22. 2 SuperNova

Verze 8, 9 a 10

Nainstalujte program SuperNova do počítače a vyberte Esys v seznamu braillských zobrazovačů.

Ujistěte se, že máte nastavené osmibodové Braillovo písmo, aby bylo možné využívat integrovanou klávesnici pro zadávání textu.

POZNÁMKA:

Ve výchozím stavu je jako vstupní braillská tabulka vybraná Angličtina.

Chcete-li nastavit vstupní braillskou tabulku tak, aby korespondovala s vaším mateřským jazykem, otevřete soubor:

'c:\ProgramFiles\dolphin\Sam\esysiris\eurobraille.ini' a upravte řádek

'BrailleFileName=eurobraille-fr.kbd' vložením správné hodnoty.

Dostupné braillské tabulky jsou: eurobraille-fr.kbd, eurobraille-franales.kbd, eurobraille-gfr.kbd, eurobraille-it.kbd, eurobraille-nb.kbd, eurobraille-pt.kbd, eurobraille-sp.kbd, eurobraille-sw.kbd, eurobraille-sw.kbd, eurobraille-ws.kbd.

Verze 11

Nainstalujte program SuperNova do počítače a vyberte Esys v seznamu braillských zobrazovačů.

Ujistěte se, že máte nastavené osmibodové Braillovo písmo, aby bylo možné využívat integrovanou klávesnici pro zadávání textu.

POZNÁMKA:

Před nastavením řádku Esys s odečítačem SuperNova je nutné stáhnout a spustit aktualizovanou verzi .dll knihovny ze stránek: www.eurobraille.com

Pro více informací jak SuperNovu používat prosím kontaktujte svého lokálního dodavatele.

22. 3 JAWS

Nainstalujte Jaws na váš počítač a nastavte volbu "žádný braillský řádek" jako výchozí.

Připojte Esys USB kabelem k počítači, nainstalujte ovladač z CD které je součástí balení Esysu a použijte dodávaný USB kabel, vždy když chcete Jaws s Esys používat.

Pokud vše funguje korektně, dojde k synchronizaci mezi Jawsem a řádkem Esys, jakmile se Jaws spustí.

Je-li braillský řádek prázdný, přejděte prosím do braillských nastavení v hlavním okně Jawsu. Zde vyberte Esys jako výchozí braillský řádek připojený přes rozhraní USB.

Také zkontrolujte, jestli je pro braillský vstup/výstup nastavená správná braillská tabulka, např. Eurobraille-xx kde XX reprezentuje kód vaší země.

Pro více informací jak Jaws používat prosím kontaktujte svého lokálního dodavatele.

Klávesové zkratky

PJ nahoru - šipka nahoru.

PJ dolů - šipka dolů.

PJ vlevo - šipka vlevo.

PJ vpravo - šipka vpravo

PJ stisknout - enter

K vpravo - posun o délku displeje vpravo / vpřed.

K vlevo - posun o délku displeje vlevo / zpět

K stisknout - zastavit řeč.

LJ vlevo + PJ nahoru - aktivní kurzor sleduje braillský kurzor

LJ vlevo + PJ dolů - braillský kurzor sleduje aktivní kurzor

LJ vlevo + PJ stisknout- výběr atributů zobrazovaných body 7 a 8

LJ vlevo + K vpravo - následující řádek

LJ vlevo + K vlevo - předchozí řádek

LJ vpravo + PJ nahoru - spustit seznam úloh Jaws

LJ vpravo + PJ dolů - seznam ikon systémové lišty

LJ vpravo + PJ vpravo - pravé tlačítko myši

LJ vpravo + PJ vlevo - kliknutí levým tlačítkem myši

LJ vlevo + PJ stisknout - uzamknout levé tlačítko myši

LJ vpravo + K vpravo - přesun na konec okna

LJ vpravo + K vlevo - přesun na začátek okna

LJ vpravo + K stisknout - minimalizovat všechny aplikace

LJ nahoru + PJ nahoru - vybrat odkaz

LJ nahoru + PJ dolů - vybrat rámec

LJ nahoru + pravý vlevo - vybrat nadpis

LJ nahoru + PJ vpravo - vybrat pole formuláře

LJ nahoru + PJ stisknout - přepnout z 6 bodového Braillova písma na 8 bodové

LJ nahoru + K vpravo - přesun na konec dokumentu

LJ nahoru + K vlevo - začátek dokumentu.

LJ dolu + PJ nahoru - Jaws kurzor k PC kurzoru

LJ dolu + PJ dolu - PC kurzor k Jaws kurzoru

LJ nahoru + PJ vlevo - aktivovat PC kurzor

LJ nahoru + PJ vpravo - aktivovat Jaws kurzor

LJ dolu + PJ stisknout- přepíná mezi řádkovým čtením, strukturovaným čtením a řečí

LJ dolu + K stisknout - mazání více mezer za sebou

23. KONTAKTY

Dodavatel: SYMBIO Access Devices s.r.o.

Jana Růžičky 1165/2A, 148 00 Praha 4

Telefon: +420 739 094 745, +420 732 264 282

E-mail: info@isymbio.cz, www.isymbio.cz